

۲۱۱۲۹۸۵

سازمان حفاظت محیط زیست
معاونت محیط زیست انسانی
دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی

دستورالعمل تخصصی
مطالعات ارزیابی
آثار و پیامدهای زیست محیطی
معدنکاری و فرآوری سرب و روی

www.ketab.ir

سرشناسه	: سازمان حفاظت محیط زیست، دفتر ارزیابی زیست محیطی
عنوان و نام پدیدآورنده	: دستورالعمل تخصصی مطالعات ارزیابی آثار و پیامدهای زیست محیطی معدنکاری و فرآوری سرب و روی
مشخصات نشر	: پدیدآورنده سازمان حفاظت محیط زیست، دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی؛ ویراستار علمی: داریوش جرس، تهران: کلام ماندگار، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	: ۱۴۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۴۶-۳۲-۳
وضعیت فهرست	: فیپا
موضوع	: سرب -- ایران -- معدن و ذخایر معدنی -- جنبه های زیست محیطی
موضوع	: Lead mines and mining -- Environmental aspects -- Iran
موضوع	: روی -- ایران -- معدن و ذخایر معدنی -- جنبه های زیست محیطی
موضوع	: Zinc mines and mining -- Environmental aspects -- Iran
موضوع	: ارزیابی اثرات زیست محیطی -- ایران
موضوع	: Environmental impact analysis -- Iran
موضوع	: مدیریت محیط زیست -- ایران -- برنامه ریزی
موضوع	: Environmental management -- Iran -- Planning
موضوع	: طرح های توسعه صنعتی -- ایران -- فرم ها
موضوع	: Industrial development projects -- Iran -- Forms
رده بندی کنگره	: QH ۵۴۵
رده بندی دیویی	: ۳۶۳ / ۷۳۸۴۹۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۶۱۲۲۲

دستورالعمل تخصصی مطالعات ارزیابی آثار و پیامدهای زیست محیطی معدنکاری و فرآوری سرب و روی

پدیدآورنده: سازمان حفاظت محیط زیست، دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی
صاحب امتیاز: سازمان حفاظت محیط زیست
ناشر: نشر کلام ماندگار
اعضای کمیته راهبردی و ناظر: (سازمان حفاظت محیط زیست)
حمید جلالوندی، مدیرکل دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی
عباس دانش، معاون دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی
حمید هادی نیا، مشاور معاونت محیط زیست انسانی
داریوش جرس، کارشناس دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی
مینا شهیدی شکیب، کارشناس دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی
مژگان صادقی نژاد، کارشناس دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی
فرشته پناهی فر، کارشناس دفتر ارزیابی اثرات زیست محیطی
ویراستار علمی: داریوش جرس

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: عمران

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۴۶-۳۲-۳

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی صاحب امتیاز ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

مشخصات نشر: انتشارات کلام ماندگار

آدرس: تهران، خیابان آفریقا (چردن)، بلوار ستاری، پلاک ۷۲
واحد یک شرقی

این کتاب با حمایت صندوق ملی محیط زیست منتشر شده است.

● غیر قابل فروش

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۷
سرآغاز	۹

بخش اول

الزامات مبحث اهداف، ضوابط و قوانین	۱۱
۱- الزامات مبحث اهداف، ضرورت اجرای پروژه‌ها	۱۳
۱-۱- نحوه معرفی طرح، ضرورت اجرا و جایگاه طرح در برنامه‌ها و سیاست‌های کلان کشور	۱۳
۱-۲- فرمت و محتوای ارائه قوانین، ایین‌نامه‌ها و استانداردهای زیست‌محیطی و نحوه استفاده آن‌ها در گزارش	۱۳

بخش دوم

الزامات مبحث تشریح و معرفی پروژه	۱۵
۲- الزامات مبحث تشریح و معرفی پروژه	۱۷
۲-۱- نحوه تشریح طرح	۱۷
۲-۲- نحوه معرفی گزینه‌های مکانی و فنی و گزینه نهایی طرح، گزارش ارزیابی و ملاحظات زیست‌محیطی	۲۱
۲-۴- نحوه تشریح فرآیند پروژه و فلودیگرام و بلاک دیاگرام با تأکید بر خروجی هر فرآیند به محیط	۲۵
۲-۵- ارائه سایر مباحث ضروری در بخش تشریح طرح نظیر مشخصات زیست‌محیطی مورد نیاز (نظیر راه‌های دسترسی)، مواد اولیه مورد نیاز، نیروی انسانی و...	۲۸
۲-۶- فرمت و محتوای مبحث معرفی مصرف انرژی و سایر منابع مصرفی پروژه	۳۳

بخش سوم:

الزامات مبحث آلودگی‌ها و جنبه‌های زیست‌محیطی	۳۵
۳- الزامات مبحث آلودگی‌ها و جنبه‌های زیست‌محیطی پروژه	۳۷
۳-۱- آلاینده‌های زیست‌محیطی و پسماندهای تولید شده و الزامات نحوه محاسبه، مستندسازی و ارائه آن‌ها	۳۷
در گزارش ارزیابی	۳۷
۳-۲- نحوه شناسایی، معرفی و ارائه جنبه‌های تخریبی معادن و کارخانجات فراوری و تولید شمش سرب و روی	۴۶
۳-۳- نحوه ارائه اهم جنبه‌های زیست‌محیطی معادن و کارخانجات فراوری و تولید شمش سرب و روی	۴۶

- ۴-۳- نحوه جمع‌بندی جنبه‌های مختلف زیست‌محیطی به گونه‌ای که به‌عنوان محور بخش پیش‌بینی و ارزیابی آثار و پیامدهای قابل استفاده باشد، شامل تعیین نمودارها، جداول و اشکال مورد نیاز ۴۶

بخش چهارم

- الزامات مبحث بررسی وضع موجود محیط زیست** ۴۹
- ۴- الزامات مبحث بررسی وضع موجود محیط‌زیست ۵۱
- ۱-۴- الزامات مربوط به نحوه تعیین محدوده‌های بلافاصله، تحت‌تأثیر مستقیم و غیرمستقیم با در نظر گرفتن آثار و پیامدهای متقابل پروژه و محیط بر یکدیگر و نحوه ارائه آن‌ها در گزارش ۵۱
- ۲-۴- نحوه تعیین عمق مطالعات وضع موجود با در نظر گرفتن اهداف و خروجی‌های مورد انتظار از گزارش ارزیابی آثار و پیامدهای زیست‌محیطی ۵۳
- ۳-۴- تعیین فرم و محتوای ویژگی‌ها و مشخصات محیطی که باید در گزارش وضع موجود ارائه شود ۵۳
- ۴-۴- تعیین نحوه انجام عملیات نمونه‌برداری از محیط‌های مختلف (در صورت لزوم) ۶۲
- ۵-۴- اهمیت ویژگی‌ها و حساسیت‌های محیطی لازم به ارائه در مبحث تشریح وضعیت موجود محیط‌زیست محدوده مطالعات ارزیابی ۶۲
- ۶-۴- فرمت و الزامات طرح تنظیم گزارش ارزیابی مخاطرات زیست‌محیطی پروژه برابر تصویب‌نامه هیات وزیران ۶۴

بخش پنجم

- الزامات مقرر در مبحث پیش‌بینی و تحلیل آثار و پیامدها** ۶۵
- ۵- الزامات مقرر در مبحث پیش‌بینی و تحلیل آثار و پیامدها ۶۷
- ۱-۵- ارائه روش‌شناسی انتخاب روش مناسب ارزیابی آثار و پیامدهای زیست‌محیطی ۶۷
- ۲-۵- تعیین نحوه ارائه نتایج حاصل از پیش‌بینی و ارزیابی آثار و پیامدهای پروژه در گزینه عدم اجرا ۶۸
- ۳-۵- تعیین نحوه پیش‌بینی آثار و پیامدها در گزینه اجرای حذف محیط‌های سه‌گانه و ۶۸
- ۱-۳-۵- محیط فیزیکی ۶۸
- ۲-۳-۵- محیط طبیعی ۶۹
- ۳-۳-۵- محیط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ۶۹
- ۵-۵- تعیین موارد ضرورت بررسی آثار تجمعی طرح و جارجوب آن ۷۰
- ۶-۵- تعیین نحوه جمع‌بندی مطالعات پیش‌بینی و ارزیابی آثار و پیامدها ۷۰

بخش ششم

- الزامات مبحث مدیریت و پایش زیست محیطی** ۷۱
- ۶- الزامات مبحث مدیریت و پایش زیست‌محیطی ۷۳
- ۱-۶- تعیین عمق و دقت راهکارهای کاهش آثار سوء پروژه ۷۳
- ۲-۶- نحوه ارائه راهکارهای کاهش آثار و پیامدهای سوء پروژه و زمان‌بندی آن در قالب جداول ۷۴
- ۳-۶- تعیین عمق و دقت برنامه پایش و موارد مورد نیاز جهت ارائه در این برنامه ۸۰

- ۵-۶- نحوه ارائه برنامه پایش آثار و پیامدها و زمان‌بندی در قالب جدول ۸۰
- ۶-۶- فرمت و محتوای برنامه نظارت بر اجرای پروژه شامل ساختار دستگاه نظارت، شاخص‌های نظارتی و..... ۸۶
- ۷-۶- فرمت و محتوای برنامه‌های آموزشی ۸۶

بخش هفتم

- الزامات عمومی و نگارشی تهیه گزارش ارزیابی آثار و پیامدهای زیست محیطی ۸۷
- ۷- الزامات عمومی و نگارشی تهیه گزارش ارزیابی آثار و پیامدهای زیست محیطی ۸۹
- ۱-۷- الزامات عمومی ۸۹
- ۲-۷- الزامات نگارشی ۹۰

پیوست اول

- فرمت و محتوای ارائه قوانین، آیین‌نامه‌ها، ضوابط و استانداردهای زیست محیطی مرتبط با ارزیابی آثار و پیامدهای زیست محیطی ۹۳

پیوست دوم

- فرمت و محتوای تهیه گزارش وضع موجود محیط فیزیکی ۹۷

پیوست سوم

- فرمت و محتوای تهیه گزارش وضع موجود محیط طبیعی ۱۱۱

پیوست چهارم

- فرمت و محتوای تهیه گزارش وضع موجود محیط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ۱۱۷

پیوست پنجم

- دستورالعمل روش محاسبه پتانسیل تولید آلودگی منابع آلاینده ۱۲۵

پیوست ششم

- نحوه انجام عملیات نمونه‌برداری از محیط‌های مختلف ۱۳۷

پیش گفتار

بدون شک، مطالعات ارزیابی آثار و پیامدهای زیست محیطی، ابزار پیش بینی و مدیریتی برای حصول اطمینان از اجرای مناسب پروژه‌ها، براساس ملاحظات زیست محیطی می باشد که در آن جنبه‌ها و آثار و پیامدهای زیست محیطی ناشی از فعالیت پروژه‌ها بر محیط زیست، بهداشت و سلامت زیست بوم‌ها تفسیر و مدیریت می شود، تا حیات و تداوم زیست محیطی محرز نیافتد.

از این رو، گزارش نتایج این مطالعه باید در برگزیده تمامی مباحث مربوط به آثار و پیامدهای برجسته پروژه‌ها بوده و راهکارهای مدیریتی آن باید حداکثر امتداد و اطمینان کافی را برای تصمیم گیرندگان فراهم آورد. از آنجایی که این گونه گزارش‌ها از سوی مجری پروژه‌ها علاوه بر ارائه یک اظهارنامه رسمی واصل شده و راهکارهای مدیریتی آن پس از تصویب در نظارت و پایش پروژه‌ها در دوران ساخت و بهره‌برداری به دقت، مدنظر قرار می گیرد، لذا رعایت یک چهارچوب یکسان و یکپارچه در راستای تهیه و بررسی موجب ارتقاء کیفی محتوا، تسریع و تسهیل در بررسی، خواهد شد. مجموعه حاضر، تحت عنوان "استدلال عمل‌های تخصصی تهیه گزارش‌های ارزیابی آثار و پیامدها، حاصل تلاش برای حصول به این هدف است.

مسعود تجریش
معاون محیط زیست استان